

Fortælling i skolen – dokumentation

Indhold:

- Formålet
- FIDA – Fortællere i Danmark
- Fortælling med i revision af folkeskoleloven
- Dokumentation
- Folkeskolelovens Stk. 2

Formålet

Formålet med initiativet ”Fortælling i skolen” er at sætte den mundtlige fortælling i fokus i folkeskolen, at gøre fortælling populær i alle skolens fag og at give lærerne et redskab til formidling.

Formålet er desuden at dokumentere, at fortælling har så mange gode egenskaber, at det vil give både elever og lærere mange fordele i undervisningssammenhænge. Man husker bedre, man koncentrerer sig bedre, man udtrykker sig bedre, når man er vant til at lytte til fortællinger, og når man selv er trænet til at fortælle.

FIDA – Fortællere i Danmark

Bag initiativet står en arbejdsgruppe i FIDA. FIDA er en forening for alle fortællere i Danmark. www.fortaellereidanmark.dk

FIDA samarbejder tæt med FEST – Federation for European Storytelling. www.fest-network.eu The Federation for European Storytelling is a global network of organisations and associations active in the field of storytelling. We aim to empower the world of storytelling in Europe through sharing, learning and relationship building.

Fortælling med i revision af folkeskoleloven og nydannelse af læreruddannelsen – ved Pia Sigmund

En revision af folkeskoleloven er på vej. Den skal rette op på folkeskolens mange mangler. Der er bred enighed om, at folkeskolen er for målstyret, at de faglige resultater ikke har rykket sig siden sidste skolelov, at nogle børn keder sig, at lærerne føler sig bundet af elevplaner, nationale tests og regler, og at der hersker en præstationskultur, hvor mange børn ikke kan følge med.

I Fortællere i Danmark – FIDA – vil vi gerne gøre opmærksom på den mundtlige fortællings mange fantastiske kvaliteter. Lad os få fokus på fortælling med ind i forhandlingerne om revisionen af folkeskoleloven!

Læs hvad en lærer, **Julie Lindenskov Højfeldt**, skriver i **KVAN 118 Fortælling og dannelse** (2020): ”Den (fortællingen) er et lige så kraftfuldt redskab i dag som for hundrede eller tusind år siden. Den skaber ro, koncentration, fællesskab og tryghed, og den bidrager dermed også til at sætte den ramme om skolen, der er forudsætningen for, at læring og dannelse overhovedet kan finde sted.

En skole uden fortælling burde derfor være utænkelig. Det er den imidlertid ikke længere. Opøvelsen i fortællekunsten har længe været, i bedste fald, sporadisk i læreruddannelsen, men fortællingen har levet videre i skolen i kraft af dens uundværlige pædagogiske kvaliteter og lærernes relative autonomi. Den er i dag under pres som aldrig før, marginaliseret af individualisering, målstyring og digitalisering.”

Med fortælling i skolen mener vi i FIDA både lærerens fortælling og børnenes fortællinger. Begge sider skal til for at udvikle vores narrative kompetencer, og alt hvad de indebærer. Professor emerita **Marianne Horsdal** beskriver i bogen *Tilværelsens fortællinger. Tilegnelse og anvendelse* (2017) de narrative kompetencers mange fordele, og hun underbygger dem med forskningsresultater fra hele verden. De handler om refleksivitet, analytisk evne, dialogisk kommunikation, at skabe fællesskaber, lydhørhed, identitetsarbejde, meningsskabelse og flere andre ingredienser.

En uddannelse i fortælling for nuværende og kommende lærere vil give underviserne et nyt og meget brugbart redskab. Fortælling som et element af alle skolens fag vil give folkeskolen et tiltrængt og livgivende løft. Et kursus i fortælling på læreruddannelsen kan give kommende lærere en mulighed for arbejde med relationsdannelsen mellem eleverne indbyrdes og mellem elever og lærere. Et kursus i fortælling kan give lærerne redskaber til fordybelse og refleksion, der begge i høj grad mangler i børnenes og skolens hverdag.

Dokumentation

Jeg har samlet national og international dokumentation for den mundtlige fortællings styrker. I det følgende en kort oversigt over den vigtigste litteratur om emnet.

1. Marianne Horsdal: "Tilværelsens fortællinger. Tilegnelse og anvendelse", 2017

Marianne Horsdal er professor emerita ved Syddansk Universitet, Institut for Kulturvidenskaber.

"Narrative kompetencer giver mulighed for at lege og drømme om fremtiden, skaber sammenhæng og mening, giver mulighed for at undersøge forskellige perspektiver, for at forhandle mening. Narrative samspil forstærker evnen til at kunne forstå, hvad andre tænker og føler, forstærker evnen til at kunne forstå andres bevidsthed. Medfølelse, forståelse og social bevidsthed kan derfor styrkes igennem fortællinger. Vi skaber det fælles, når vi fortæller.

I en dialogisk kommunikation kombineres ... åbenhed, lydhørhed, forståelse af forskellige perspektiver, forhandling af mening. I en dialogisk kommunikation ønsker lytteren at blive klogere, lære noget, forstå noget. Behovet for refleksivitet er stort ..., men kræver narrative kompetencer.

Fortælling i skolen kan

- Udvide børnenes ordforråd
- Udtryksevne, forestillingsevne
- Æstetiske sans
- Lære åbenhed, forhandle mening mellem forskellige perspektiver
- Forstå andres bevidsthed
- Analysere fortællinger
- Lære åbenhed for fortolkningsmuligheder."

2. Den britiske engelsklærerforening – National Council of Teachers of English –

NCTE – www.ncte.org har fokuseret på historiefortælling i skolen gennem flere år.

"Teaching Storytelling: A Position Statement from NCTE" – National Council of Teachers of English

Why include Storytelling in School?

Students' imaginations are sparked when they are told stories. Students generate mental images, make deductions and predictions, and fill in the gaps while they listen to a tale. They, in a sense, become involved in the story's creation, forging a bond with the story. Oral communication of information, when presented as a story, encourages greater participation than written language. Storytelling as a teaching tool is an absolute vital tool as it goes beyond the usual presentation of facts and stories, information and data. Storytelling as a teaching tool is essential in teaching and learning as stories are more concrete than any abstract technique in illustrating concepts. To be

precise, everything that is taught during a class, be it presentation, communication, and writing abilities are all taught through.

- Improving Verbal Skills –
- Active participation during narration
- Discovering the real meaning of the concepts
- Gaining confidence

Because storytelling is a powerful form of communication, it is an extremely successful teaching tool. It benefits both the learner and the teacher. Hearing tales helps students learn because they pay more attention, absorb the content more easily, and remember crucial elements for longer. Teachers become better instructors as a result of their ability to effectively tell a tale, which boosts their status as a leader. A teacher who can tell a good story demonstrates that he or she is approachable, likeable, and human. By making the instructor's standing less frightening, this helps to bridge the gap between the teacher and the students. It helps teachers to make their students understand the concepts with full clarity.”

3.Elena Renken: “How Stories connect and persuade us: Unleashing the Brain Power of Narrative”. På www.npr.org

Elena Renken er videnskabsjournalist og arbejder på det uafhængige amerikanske netmedie NPR, National Public Radio, som bedst kan sammenlignes med Danmarks Radio i Danmark.

“On functional MRI scans, many different areas of the brain light up when someone is listening to a narrative, Liz Neeley says (The Story Collider) – not only the networks involved in language processing, but other neural circuits, too. ... As you hear a story unfold, your brain waves actually start to synchronize with those of the storyteller, says Uri Hasson, professor of psychology and neuroscience at Princeton University. ... Stories can alter broader attitudes as well, Green says – like our views on relationships, politics or the environment. Messages that feel like commands – even good advice coming from a friend – aren’t always received well. .. Solid information in any form is good, Green says. But that’s not necessarily enough. A vivid, emotional story can give that extra push to make it feel more real og more important.”

4. Vanessa Boris of Harvard Business Publishing: "What makes Storytelling so effective for Learning?"

Vanessa Boris er læge og arbejder på Harvard Business Publishing for Corporate Learning. HBPCCL er en del af Harvard Business School, der har særligt fokus på uddannelse af ledere. Artiklen handler om at lære, for både unge og ældre. Hun skriver i artiklen "What makes Storytelling so effective for Learning?":

- Historiefortælling er et stærkt middel til at skabe bånd mellem mennesker, til sammen at forstå de fælles historier.
- Det skaber tillid og åbenhed at lytte til en god historie.
- Tørt stof, der formidles som en historie, bliver forståeligt.
- Fortællingen har både læring for vores visuelle og auditive sider. Man regner med, at 40% lærer bedst ved at se, og andre 40% ved at lytte. De sidste 20% lærer kinæstetisk, dvs. med kropssprog og følelser. Historiefortælling giver både de visuelle – de danner indre billeder – de auditive – som lytter til fortællernes stemme og ordenes betydning – og de kinæstetiske lyttere – som særligt bemærker følelserne.
- Det er nemmere at huske en velopbygget fortalt historie end en læst.

“Telling stories is one of the most powerful means that leaders have to influence, teach, and inspire. What makes storytelling so effective for learning? For starters, storytelling forges connections among people, and between people and ideas. Stories convey the culture, history, and values that unite people. When it comes to our countries, our communities, and our families, we understand intuitively that the stories we hold in common are an important part of the ties that bind.

Good stories do more than create a sense of connection. They build familiarity and trust, and allow the listener to enter the story where they are, making them more open to learning. Good stories can contain multiple meanings so they’re surprisingly economical in conveying complex ideas in graspable ways.

Storytelling also helps with learning because stories are easy to remember. Organizational psychologist Peg Neuhauser found that learning which stems from a well-told story is remembered more accurately, and for far longer, than learning derived from facts and figures. Similarly, psychologist Jerome Bruner’s research suggest that facts are 20 times more likely to be remembered if they’re part of a story.”

5. Martin Williams’ website earlyimpactlearning.com has a list of "17 Benefits of Storytelling".

Martin Williams er englænder. Han har skrevet fem bøger om læring og leg i den tidlige barndom. Han har grundlagt organisationen Early Impact: <https://earlyimpactlearning.com/about/>

Han har samlet mange erfaringer op om historiefortælling. Ud fra en liste over 17 fordele ved at lytte til historier, er særligt 10 af dem relevante i undervisningssammenhæng:

- 1) Hukommelsen trænes. Eleverne husker bedre, fordi de kan relatere begivenheder i historierne til deres eget liv.
- 2) Nysgerrigheden bliver vakt. Eleverne vil gerne vide mere.
- 3) Glæden ved bøger øges. Fra at lytte går eleverne over til selv at finde bøger og selv at læse historierne.
- 4) Ordforrådet forbedres. Her er der mange positive forskningsresultater.
- 5) Historiefortælling kan bruges i alle fag.
- 6) Udvikler hjernen. Store dele af hjernen bruges samtidig: Børnene lytter, husker, løser gåder, løser problemer, forestiller sig, skaber ...

- 7) Udvikler opmærksomhed. Den udvikles, jo flere historier, der fortælles og lyttes til.
- 8) Forstår samfundet bedre. Fortællinger kan illustrere mange samfundsmekanismer. Vi ser, hvordan mennesker reagerer overfor hinanden.
- 9) Fantasi. Mens eleverne lytter, laver de uvilkårligt forudsigelser: Hvad sker der mon nu? Hvad ville jeg gøre i denne situation? Hvad mon figurerne i historien gør?
- 10) Horisonten bliver udvidet. Eleverne opdager, at verden kan se anderledes ud. De opdager, at det gode kan vinde over det onde.

1. Igniting curiosity
2. Expanding horizons
3. Experience the challenges of life
4. Increase memory
5. Develop a passion for books
6. Impact on our minds
7. Vocabulary
8. Teaches whole curriculum
9. Understanding society
10. Imagination
11. Fun
12. As a stimulus
13. Confidence
14. Brain development
15. Listening and attention
16. Magic!
17. Providing hope

6. "Storytelling reduces pain and stress, and increases oxytocin in hospitalized children".

I en artikel i Proceedings of the National Academy of Sciences 2021 i Brasilien skriver en gruppe forskere: "During storytelling, something happens that we call "narrative transportation". The child, through fantasy, can experience sensations and thoughts that transport him or her to another world, a place that is different from the hospitalroom ... Until now, the positive evidence for storytelling was based on "common sense" and taken at face value, in which interacting with the child may distract, entertain and alleviate psychological suffering. But there was a lack of a solid scientific basis, especially with regard to underlying psychological mechanisms," explains Dr. Moll. "However, a significant difference was that the positive results of the children in the storytelling group were twice as good as those

in the riddle group. These findings led the researchers to conclude that the narrative activity was substantially more effective.”

“Compared with the control group, children in the storytelling group showed a marked increase in oxytocin combined with a decrease in cortisol in saliva after the 30-min intervention. They also reported less pain and used more positive lexical markers when describing their time in hospital. Our findings provide a psychophysiological basis for the short-term benefits of storytelling and suggest that a simple and inexpensive intervention may help alleviate the physical and psychological pain of hospitalized children on the day of the intervention.”

7. Også Tyskland har en lang tradition for mundtlig fortælling, og mange har gjort sig erfaringer med fortælling i skolen. Her kan nævnes:

Kristin Wardetzky: Über die Wirkungsmacht des Erzählens, fra hjemmesiden www.erzaehlen.de (Martin Ellrodt)

Kristin Wardetzky er professor emerita i teaterpædagogik, har forsket i eventyr og fortælling ved Universität der Künste i Berlin og er selv aktiv fortæller.

Om fortælling i skoler og børnehaver i Berlin. Især Deutsch als Zweitsprache. Begyndte med tre professionelle fortællere i 2005: Sabine Kolbe, Marietta Rohrer-Ipekkaya og Kerstin Otto, som fortalte internationale eventyr to gange om ugen i en ”Brennepunktschule”. De fik penge af Berliner Bildungsinitiative. Så især Sabine Kolbe. Fire gange om året stor fortællefestival. ”Nu” (2012) stor gruppe med 18 fortællere, deraf 8 med udenlandsk baggrund. Også i Freiburg. ”ErzählZeit”.

”Das Erzählen vermittelt eine ästhetische Befriedigung, die sich nicht verrechnen, benoten, bewerten lässt. Erzählen ist nicht Lehren, sondern Spielen, und damit eine ganz eigene Form der Unterhaltung und des Vergnügens. Spielen ist nicht nur das, was Kinder am liebsten tun, sondern – nach dem Philosophen Hans-Georg Gadamer – *eine elementare Funktion des menschlichen Lebens, so dass menschliche Kultur ohne ein Spielelement überhaupt nicht denkbar ist*. Erzählen ist ein Spiel mit Vorstellungen, Imaginationen, die durch Sprache vermittelt werden.”

Damit sind sie ebenso Produzenten wie die Erzählerinnen. Sie versuchen eigene Geschichten zu erzählen.

Zum Gelingen dieses Spiel mit Sprache gehört als elementare Voraussetzung die Entdeckung der Langsamkeit. Erzählen er schleunigt. Erzählen braucht Musse, Gelassenheit, einen offenen Zeithorizont. ... bewirkt Konzentration. ... das Zaubermittel des direkten, unmittelbaren Kontaktes zwischen Erzählenden und Zuhörenden.

8. Japanese scientists: "Effects of Storytelling on the Childhood Brain" (2018). Fukushima Journal of Medical Science.

Miyuki Yabe works at Department of Neuropsychiatry, Fukushima Medical University, Fukushima, Japan. Sachie Oshima works at Department of Neuropsychiatry, Fukushima Medical University, Fukushima, Japan.

Near-Infrared spectroscopic comparison with the effects of the effects of picture-book reading.

“In children, storytelling provides many psychological benefits, such as enhanced imagination to help visualize spoken words, improved vocabulary, and more refined communication skills. However, the brain mechanisms underlying the effects of storytelling on children are not clear.

The results indicated more sustained brain activation to storytelling in comparison with picture-book reading, suggesting possible advantages of storytelling as a psychological and educational medium in children.”

9. Swedish scientists: “Enchantment in storytelling: Co-operation and participation in children’s aesthetic experience”

Forfattere: Cekaite, A. & Björk-Willén, P.

Kilde: Linguistics and Education, 48:52-60.

År: 2018

Formål

I børnehaven er fortællingen traditionelt blevet set som en læringsaktivitet, der lægger grunden til børnenes ordforråd og udvikling af tidlige læserelaterede færdigheder. Der trækkes imidlertid en anden side frem ved fortællinger, nemlig deres potentiale til at fremme børnenes socio-emotionelle læring og socialisering. De æstetiske karakteristika og udviklingstræk ved fortællingen bliver trukket frem som centrale for en sådan læring. Dette studie har set på små børns emotionelle investering og æstetiske oplevelser, når de lytter til fortællinger fra voksne. Forskningsspørgsmål: Hvordan udføres det at fortælle (narrative performance) gennem omhyggeligt koordinerede handlinger fra flere deltagere?

Resultat

Resultaterne viste, at lærerne brugte "fyrtårnsblik", rekvisitter, markeret prosodi og pauser for at invitere til børnepublikummets deltagelse. Børnene udnyttede genkendeligheden i fortællingen til at deltage i fortællingen gennem brug af kropslige repetitioner, korudførelse, uddybning, forventningsbidrag og tanker om, hvad der ville ske videre i fortællingen. Studiet indikerer, at fortællinger bidrager til at udvikle børns affektive og æstetiske socialisering i børnehaven.

Design

Dette studie har brugt videooptagelser af fortællerstunder for at undersøge unge børns emotionelle investering og æstetiske oplevelser af at lytte til fortællinger. Aldersgruppen var børn mellem 1,5 og 3,5 år. Dataene bestod af 20 timers videooptagelse af 30 børn og fem voksne. Forskerne udførte kvalitative analyser af ti af optagelserne af børn, der sad og lyttede til en voksen

læse en historie højt for dem. Fokus var på pædagogernes og børnenes hengivne ståsted og engagement i historien.

Folkeskoleloven:

Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.